

**A
határvadász zászlóalj
alkalmazása
felelősségi körzetben**

Dr. Fórizs Sándor határőr alezredes

**A HATÁRVADÁSZ ZÁSZLÓALJ
ALKALMAZÁSA
FELELŐSSÉGI KÖRZETBEN**

Lektorálta: **Dr. Székelyhidi István**
határőr alezredes

Műszaki
szerkesztő: **Györki László**

Kiadja:
a Határőrség Országos Parancsnoksága

Felelős kiadó:
Dr. Bakondi György ezredes

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	5. oldal
1. A határőrizeti helyzet várható jellemzői a határvadász zászlóaljak összevont alkalmazása idején	7. oldal
2. A határőr igazgatóság feladatai, tevékenysége	9. oldal
3. A határvadász zászlóalj feladata, tevékenysége az államhatár őrzése-biztosítása során felelősségi körzetben	11. oldal
3.1. A határvadász zászlóalj alkalmazása felelősségi körzetben	11. oldal
3.2. A parancsnoki munka rendje a tevékenység megtervezése és megszervezése során	15. oldal
3.3. A tevékenység során készíthető okmányok	16. oldal
3.4. A zászlóalj tevékenysége események esetén	19. oldal
Befejezés	21. oldal
Irodalomjegyzék	23. oldal
Mellékletek	25. oldal

Bevezetés

A Magyar Köztársaság Kormánya 1991 - ben kormányhatározatban utasította a belügyminisztert és a honvédelmi minisztert az államhatárok azonnali lezárására alkalmas sajátos jogállású határvédelmi alakulat létrehozására. Ezzel döntés született a határőrség határvadász századai (akkor még akciószázadai) felállításáról. (1.számú melléklet).

Az alegységek megszervezését követően azonnal megkezdődött azok határőrizeti alkalmazása elveinek, feltételeinek, lehetőségeinek kidolgozása, az állomány felkészítése. Felmerült a határvadász századok magasabb kötelékekbe (zászlóaljba) történő összefogásának, együttes felhasználásának gondolata.

Igazgatóságokként zászlóalj törzseket hoztak létre (2.számú melléklet). Az ezen törzsekbe beosztott tiszti és tiszthelyettesi állomány napi feladatai ellátása mellett készen áll, hogy a határvadász zászlóalj esetleges összevonása, alkalmazása esetén, ellássa a zászlóalj törzsben számára meghatározott feladatokat.

A határvadász századok-zászlóaljok széleskörű feladatrendszerének lehetséges területei:

- az államhatár őrizete,
- határincidensek, provokációk elhárítása,
- az államhatár védelmében történő részvétel feszült határőrizeti - nemzetközi politikai helyzetben, olyan időszakban, amikor a Magyar Köztársasággal szomszédos valamelyik országban politikai válság, fegyveres harc robban ki, esetleg azok hazánk területét is valamilyen mértékben veszélyeztetik. Ilyen harcok voltak 1991-től az egykori Jugoszláviában, és ezek váltották ki a határőrség határvadász alegységei megszervezését is (Barcs).

A határvadász zászlóaljok tevékenységét, a zászlóalj törzsek feladatait a határőrség vezetése parancsokban, intézkedésekben határozta meg. Az állomány részére összevont csoportos foglalkozásokat és törzsvezetési gyakorlatokat tartottak 1992., 1993-ban Budapesten, valamint a pécsi és kiskunhalasi igazgatóságokon.

A jegyzet tervezet ezen foglalkozások anyagai alapján mutatja be a határvadász zászlóaljok alkalmazása feladatait, lehetőségeit, és a határőrizeti helyzetet, melyben az alkalmazásra sorkerülne.

A legfontosabb gyakorlatok a felkészítés folyamán a következők voltak:

- a századok és a zászlóaljtörzsek hivatásos állománya részére bemutatóval egybekötött elméleti, gyakorlati felkészítés került végrehajtásra Szentendrén 1991.november 11-én és 13-án,
- csoportos foglalkozások és előadások keretében három napos felkészítésen vett részt az állomány a Biztosító és Kiszolgáló Igazgatóságon 1993.március 16., 17., 18-án és 30., 31., április 1-én,
- egyoldalú, egyfokozatú törzsvezetési gyakorlatot vezetett le a Határőrség rendészeti főigazgatója 1993.március 22-23-án a pécsi igazgatóságon, és április 5-6-án a halasi igazgatóságon,
- az egyes határvadász századoknál század gyakorlatokat tartottak.

A hivatásos állományú határőrizet rendészeti sajátossága megkívánja, hogy egyes esetekben (külső veszélyeztetettség, katasztrófa helyzetek, menekültáradat) katonai jellegű kötelékek támogassák. A határőrség lehetőségei a határőrizet megbízhatóságának növelésére lényegesen javultak a határvadász alegységek felállításával. A mostani szervezetben nagy erővel lehet egyik viszonylatból a másikba manőverezni. Egy adott viszonylatú államhatárt 4-7 határvadász zászlóaljjal is megerősíthetünk. Ezek az igazgató, az operatív irányító csoport parancsnok, vagy a viszonylati parancsnok, (amennyiben ilyen létrehoznak), alárendeltségében oldhatják meg feladataikat.

Természetesen ekkora erők koncentrálására csak igen súlyos határőrizeti (külpolitikai) helyzetben kerülhet sor.

A zászlóaljak alkalmazásának valószínűleg sok változata lesz. Az azonban nagy biztonsággal leszögezhető, hogy az igazgatóság működési területén belül, az államhatár közelében, és igazgatósági tartalékban, a legvesélyeztetettebb irányokban, nemzetközi műutak mellett, - ebből következik-, hogy határforgalmi kirendeltségek közelében fognak tevékenykedni. A megerősítő zászlóaljak számától függően nő az igazgatóság lehetősége ezen irányok őrzésére, védelmére.

1.

A határőrizeti helyzet várható jellemzői a vadász zászlóaljok összevont alkalmazása idején

Az 1990-től a jugoszláv válsággal kapcsolatban kiadott országos parancsnoki parancsok, intézkedések és az előszóban említett gyakorlatok anyagai feldolgozzák, tükrözik a határőrizeti helyzet várható jellemzőit. A Határőrség országos parancsnoka a déli határ mentén kialakult helyzetet veszélyesnek ítélte meg és a 07/1993.számú parancsában számol esetleges további éleződésével is.

Az államhatár mentén előfordulható fontosabb, a Magyar Köztársaság, illetve állampolgárai biztonságát és érdekeit veszélyeztető események a következők lehetnek:

- harcok folyhatnak a határ túloldalán, melyek során nem szándékos átlövésekre kerülhet sor kézfegyverekből, tüzérségi és rakéta eszközöktől,
- megsérthetik Magyarország légterét véletlenül, vagy szándékosan felderítési céllal, felhasználhatják a magyar légteret a túloldali célok elleni támadásra,
- a harcok elől menekülve hullámszerűen, tömegesen érkehetnek menekültek az átkelőhelyekre, de átléphetik az államhatárt az átkelőhelyek közötti határszakaszokon is,
- fegyverrel rendelkező polgári menekültek, fegyveres vagy fegyvertelen katonaszökevények tűnhetnek fel, akik ellenőrzése fokozott gondot okozhat,
- a túloldali szervek lezárhatják az átkelőhelyeket és ezzel az intézkedéssel a további mozgást a "zöldhatárra" terelhetik,
- fegyveres csoportok, személyek területsértést követhetnek el, ideiglenesen, rövid ideig magyar területen mozoghatnak, hogy ezzel kivonják magukat az ellenség csapása alól, megkerüljék a másik fél támpontjait, felderítést, vállalkozást hajtsanak végre,
- személyek üldözése közben szándékosan, vagy a terep nem kellő ismerete miatt magyar területre léphetnek a szomszédos ország katonái, rendőrei. Itt fegyvert használhatnak, elfoghatnak magyar állampolgárokat, harcba keveredhetnek járőreinkkel.
- szándékos provokációkra kerülhet sor, melyek során átkényszeríthetnek személyeket, rálőhetnek a szolgálatot ellátó katonákra, a határ mentén dolgozóakra, épületekre, stb.,
- támadás érheti a határközeleli magyar településeket, elhurcolhatnak korábban érkezett menekülteket és elfogott magyar állampolgárokat,

- szélsőséges milicista csoportok tevékenykedhetnek a határ mellett, fegyveres csoportjaik kiserejű támadásokat, terrorakciókat hajthatnak végre magyarországi célpontok ellen,
- harcászati szintű katonai provokációk következhetnek be, támadás érhet átkelőhelyeket, más határőrizeti objektumokat, a határőr erők támpontjait, szolgálati személyeit, járőreit és a lakosságot. A nemzetközi műutak mentén, más fontos irányokban fegyveres betörések lehetnek.
- tüzérségi és légicsapások érhetik a határőrség objektumait, a határközeli településeket.

2.

A határőr igazgatóság feladatai, tevékenysége

A veszélyeztetett irányban elhelyezkedő határőr igazgatóságok tevékenysége három fázisra oszlik. Az egyes fázisok bevezetését az országos parancsnok rendeli el, (07/1993.számú parancsa).

Az **I.fázisban** az igazgatóság saját erői alkalmazásával megerősített szolgálattal őrzi a Magyar Köztársaság államhatárát.

A kirendeltségek hivatásos állománya, az igazgatóság szervezetszerű vadász századai zárják a veszélyeztetett irányokat, a határközeleli települések határfelőli kijáratait. Megerősített járőrszolgálatot vezényelnek. Tartalékot az igazgatóság közvetlen és kiképző alegységeiből felállított lövészsorozat állományából képeznek. A lezárt terepszakaszok hézagaiban mozgó járőrcsoportokat alkalmaznak.

Az igazgatóság felkészül menekültek fogadására, szűrésére és továbbszállítására. Az igazgató a Területi Válságkezelő Csoportot tájékoztatja az első fázis elrendeléséről, megszervezi a határközeleli települések önkormányzatainak tájékoztatását, együttesen előkészítik a lakosságot érintő korlátozások bevezetését.

A tevékenység irányítását az ügyeletes parancsnoki rendszerrel biztosítják és az első fázis elrendelésekor operatív csoportot hoznak létre, melynek vezetője az igazgató, tagjai pedig az egyes vezető szervekből kijelölt személyek.

Az operatív csoport feladatai:

- a.) Az alkalmazási tervekben meghatározott feladatok végrehajtásának szervezése, a szükséges módosításokra intézkedések kiadása, illetve kezdeményezése az országos parancsnokság operatív törzse felé.
- b.) A biztosítási tervek végrehajtásának szervezése.
- c.) Megerősítő erők-eszközök fogadása, elosztása, feladatai írásban történő meghatározása.
- d.) Az alkalmazott rendőri és honvédségi erők operatív törzseivel, az érintett más szervekkel folyamatos együttműködés szervezése, az információ áramlás biztosítása.

Az első fázis idején az országos parancsnokság a más viszonylatokban elhelyezkedő és az érintett igazgatóság megerősítésére tervezett vadász századok részére 4 órás és 12 órás indulási készenléteket rendel el.

A **II.fázisban** beérkezik a megerősítésre tervezett erők egy része. Az igazgatóság aktivizálja a zászlóalj törzsét, illetve fogadja a más viszonylatból beérkezett zászlóalj törzset (törzseket).

Újabb irányok és objektumok őrzését szervezik meg. A vezetést kiegészítik az érintett megyei rendőrfőkapitányság és az illetékes katonai kerület parancsnokság képviselőivel.

Az országos parancsnokság a más viszonylatban korábban elrendelt 12 órás indulási készenléteket 4 órára módosíthatja, előkészíti további erők átcsoportosítását.

A **III.fázisban** újabb vadász századok, zászlóaljak érkeznek be az érintett igazgatóságához.

Az adott viszonylat határőrizete (védelme) irányítását átveszi a Határőrség Operatív Csoportja. A csoport vezetője a Határőrség rendészeti főigazgatója, tagjai a bevont osztályok, főosztályok vezetői, képviselői.

3.

A határvadász zászlóalj feladata, tevékenysége az államhatár őrzése, biztosítása során felelősségi körzetben

A határvadász zászlóaljak ideiglenesen felállításra kerülő alegységek, melyeknek meghatározó szerepük lehet az államhatár határőrizeti szükséghelyzet idején történő őrizetében.

A zászlóaljak szervezetét a gyakorlatokon egy harcjárművel felszerelt, és két harcjárművel nem rendelkező határvadász század, a zászlóalj törzs és az alkalmazás idejére ideiglenesen létrehozott ellátó szakasz alkotják. (3.számú melléklet) A 6. számú törzsvezetési gyakorlaton egy zászlóalj rendelkezett két harcjárművel felszerelt határvadász századdal.

A zászlóalj alkalmazásához kapcsolódó okmányokat — meneterv, híradóbiztosítás rendje stb. — még az igénybevétel előtt, rendes határőrizet idején kidolgozzák és a tevékenységet begyakorolják. Előjárói intézkedésre a zászlóaljtörzs aktivizálódik, előkészítik a szükséges okmányokat, felszerelést. A zászlóaljat találkozási ponton vonják össze, mivel erői nem egy objektumban találhatók, megalakítják a menetoszlopot és rendőrségi biztosítás mellett menetet hajtanak végre, majd beérkeznek a meghatározott igazgatósághoz.

3.1. A határvadász zászlóalj alkalmazása felelősségi körzetben

A zászlóaljak alkalmazása lehetőségeit a határőrség vezetése több változatban is vizsgálta. Az egyik megoldás, mely a 6.számú törzsvezetési gyakorlaton is jelentkezett az volt, hogy az igazgatósághoz beérkezett, megerősítésül kapott zászlóalj részére felelősségi körzetet jelölnek ki.

A felelősségi körzet az államhatár egy meghatározott szakaszával (határjelekkel), valamint a jobb és bal sávhatárral kijelölt terület, mélységi vonalat a gyakorlaton nem szabtak meg. A zászlóalj itt hajtja végre az államhatár megerősített őrizetét, felkészül a lakott területek és fontos irányok védelmére. A körzetben elhelyezkedő határforgalmi és határőrizeti kirendeltségek a zászlóaljparancsnok alárendeltségébe kerülnek.

A 6.számú gyakorlaton az igazgatóság működési területét a terep jellegének megfelelően fő (3 db) és kiegészítő (2 db) irányokra osztották fel. Ezekben az irányokban jelölték ki a zászlóalj felelősségi körzeteit, melyek szélessége légvonalban 20-25 km, a határszakaszok hossza 25-35 km között volt. Valamennyi körzeten fontos nemzetközi műút, esetleg vasút, műút halad át. Sok a település, néhány egészen a határ közelében. Ennek megfelelően minden irányban található határforgalmi és határőrizeti kirendeltségek. Az államhatárra jól járható földutak vezetnek a határ mindkét oldalán. Két zászlóalj körzete a Dunára, illetve a Tiszára támaszkodott.

A zászlóalj részére a meghatározott körzeten belül elhelyezési, (pihenő) körletet kell kijelölni. A legkedvezőbb, ha az állományt olyan határőrségi objektumban lehet elhelyezni, mely nagyságánál fogva biztosítja a munka és pihenési feltételeket, nincs közvetlenül az államhatáron és az őrzött terület minden irányban viszonylag könnyen elérhető — azaz megfelelő utak találhatóak az államhatárral párhuzamosan.

A kijelölt körlet az őrzendő-biztosítandó nemzetközi főútvonal közelében legyen. Mivel adott esetben az átcsoportosított alegységek több hétig is itt látják el feladatukat, az elhelyezést és pihenést is ennek megfelelően kell megszervezni. Nagyobb létszámról (kb. 350 fő) van szó, így ez komoly nehézségeket okozhat az igazgatóságnak, különösen ha egyidőben 4-5 zászlóalj elhelyezését kell megoldani.

Mint változatok, különböző lehetőségek merülnek fel:

- kellő nagyságú határőr objektum van a közelben,
- határőrizeti kirendeltségre történő "rátelepülés", esetleg az időjárás függvényében félig tábori elhelyezéssel, az állomány egy része sátrakban,
- üresen álló objektumok aktivizálása,
- honvédségi épületek igénybevétele,
- polgári létesítmények — iskolák, munkásszállások, raktárak stb. — ideiglenes felhasználása,
- a zászlóalj századonkénti, külön helyen történő elszállásolása, amely azonban a vezetést lényegesen megnehezíti.

Az objektumok kijelölését, előkészítését a helyileg érintett igazgatóság hajtja végre.

A zászlóaljtörzs megszervezi a konkrét elhelyezkedést, a szolgálati, munka és pihenőhelységek elosztását, az őrzésvédelmet, a riasztás és védelem rendjét, a telephely, raktárak létesítését.

Felelősségi körzetén belül a zászlóalj összetett határőrizeti-biztosítási-védelmi feladatrendszerrel oldhat meg. (4. sz. melléklet) Ezek közül a legfontosabbak lehetnek:

- a.) Zászlóalj védőkörlet kijelölése, esetleg a helyzet súlyosságától függően kiépítése.
- b.) Szakasz és századtámpontok kijelölése (berendezése) más fontos irányokban, határközeli települések és határforgalmi kirendeltségek biztosítására.
- c.) Megerősített járőr csoportokkal végrehajtott járőrözési rendszer szervezése a határőrizeti kirendeltség állományába bevonásával.
- d.) Az igazgatóság által meghatározott egyes fontos objektumok őrzése. Ilyenek lehetnek hidak, közlekedési csomópontok, raktárak, olajkutak stb.
- e.) Az államhatár határőrizeti jellegű lezárásának előkészítése. Felkészülés egy hirtelen bekövetkező menekülthullám feltartóztatására.

Részletesebben az előbbi feladatokról:

a.) Zászlóalj védőkörlet kijelölése, esetleg a helyzet súlyosságától függően kiépítése

A határőr vadász zászlóaljat nem lehet az összefegyvernemi gépesített lövészzászlóaljjal harcászatiilag hasonló értékűként kezelni. A legfontosabb fegyverzetek - páncélozott szállítójárművek, páncéltörő és légvédelmi eszközök terén a mi alegységünk lényegesen kisebb lehetőségekkel rendelkezik. Hiányzik az a támogatás is, melyet egy gépesített lövészdandár tüzérség, esetleg harckocsi alegységek útján a saját alárendeltjeinek nyújtani tud. Ugyanakkor felelősségi körzetén belül a mi vadász zászlóaljunk nagyfokú önállósággal, a szomszédos zászlóaljtól 15-20 km-re látja el feladatát, azonnali, közvetlen támogatásra nem számíthat.

Zászlóalj védőkörlet kiépítése és az abban folytatott védelmi tevékenység teljes egészében katonai ténykedés, de nekünk ezt a jelenlegi honvédségi normákhoz képest, az eltérő szervezet és felszereltség miatt (nincs 30 db harcjármű a támpontokban), részben más módon és más méretekkel kell megoldani.

A zászlóalj feladatul kaphatja, hogy egy fontos nemzetközi műút lezárására készüljön fel. Ez a feladat a gyakorlatokon minden alkalommal szerepelt.

A zászlóalj és törzse feladatai lehetnek:

- szemrevételezés végrehajtása a tervezett védőkörlet helyén,
- a harcrendi elemek helyeinek és a fontosabb tüzelőállásainak kijelölése,
- tájékozási pontok meghatározása,
- tűzrendszer megszervezése,
- a védőkörlet pihenőkörletből történő elfoglalásának megszervezése.

A zászlóalj védőkörlet felépítését meghatározza az Ált/211. szabályzat 74., 82.pontja, melyet a mi esetünkben rugalmasan, eltérésekkel szükséges alkalmazni.

Mivel a külső veszélyeztetettség még nem olyan szintű, hogy az országban ebben az időszakban kihirdetett rendkívüli állapot legyen, még nem lehet megkezdeni a védőkörletek és támpontok műszaki kiépítését. Ezért fokozott jelentősége van a terep adottságai kihasználásának, annak, hogy a peremvonal igazodjon dombvonulathoz, erdősávhoz, épületekhez, melyek természetes kilövési és álcázási lehetőséget nyújtanak.

A gépjárműveket fedett helyen, a zászlóalj mögött megfelelő biztosítással kell elhelyezni.

Ha döntés születik a műszaki munkák megkezdéséről — és ez a helyzet súlyosbodását jelenti — a zászlóalj védőkörletet egyidőben, annak teljes mélységéig kell kiépíteni. Ez, figyelembe véve, hogy a határőrség nem rendelkezik műszaki munkagépekkel, rendkívül nehéz feladat és legalább 100-150 munkaórát vesz igénybe.

A védőkörlet előterét 800 méterig meg kell tisztítani a látást zavaró növényzettől.

Az így elkészült védőkörletből hiányozni fognak a robbanó műszaki záruk és mindazon fegyverek, amelyekkel mi nem rendelkezünk. Így az összefegyvernemi

normával szemben, ahol 5 km széles és 3 km mély a zászlóalj védőkörlet, ennél kisebb kiterjedéssel kell számolnunk.

A zászlóalj állományának csak egynegyede-egyharmada fog állandóan a kijelölt (kiépített) védőkörletben tartózkodni. Az erők nagyobbik része járőrözik, pihen, a felelősségi körzet más pontjait biztosítja és csak a minket ért támadás vagy annak veszélye esetén, riadót követően szálljuk meg minden erővel a védőkörletet.

b.) Szakasz és századtámpontok kijelölése (berendezése) más fontos irányokban, határközeli települések és határforgalmi kirendeltségek biztosítására

A felelősségi körzet nagyságától és jellegétől függően a kijelölt zászlóalj védőkörleten kívül több olyan fontos irány és hely lehet, amelyek biztosítására a zászlóalj feladatot kaphat. Például határközeli települések, a még működő átkelőhelyek, hidak, vasútvonalak, olaj-és villanyvezetékek stb.

A fontosabb pontokra, a szemrevételezést követően, a hely jelentőségétől és a kapott feladattól függően raj állást, szakasz-század támpontot tervezhetünk. Ezek kijelölése, kiépítése és alkalmazása hasonló feltételekkel történik, mint a zászlóalj védőkörleté.

c.) Megerősített járőrsoportokkal végrehajtott járőrözési rendszer szervezése a határőrizeti kirendeltség állománya bevonásával

A határőrizet megerősítése és szervezése a zászlóalj egyik legfontosabb feladatává válhat az államhatáron kialakuló feszültség esetén. Különös jelentőségű a hivatásos állományú kirendeltség támogatása, hiszen annak korlátozott lehetőségei nem biztosítják a sok újonnan jelentkező követelmény teljesítését.

A határőrizeti kirendeltség a zászlóalj alárendeltségében tevékenykedik.

A szolgálatellátás alapvető formája a megerősített járőrsoportokkal végrehajtott álló-és mozgó járőrözés lehet.

Kiemelt fontosságú a határközeli települések határfelőli biztosítása, a túloldali terület és a légtér összefüggő figyelése, a járőrözés 4-5 km-es mélységben és az éjszakai időben történő növelése.

A felelősségi körzet egész szélességében, a zászlóalj más harcrendi elemeivel (figyelőpontok, rajállások, támpontok) összehangoltan, szoros együttműködést tervezve kell a szolgálatot megszervezni. Erre a tapasztalatok szerint csak úgy van lehetőség, ha a határőrizeti kirendeltség vezetője és a zászlóaljtorzs kijelölt tisztje a szolgálatot közösen szervezik.

d.) Az igazgatóság által meghatározott egyes fontos objektumok őrzése. Ilyenek lehetnek hidak, közlekedési csomópontok, raktárak, olajkutak stb.

Sor kerülhet meghatározott objektumok járőrökkel, járőrsoportokkal, felállított őrkkel történő őrzésére a határőrség eddigi gyakorlata szerint.

Az adott helyzetben nagyobb jelentősége lesz az összeköttetésnek, az együttműködésnek és annak, hogy az ilyen biztosítási-őrzési tevékenységet ellátó

személyek egyidőben határőrizeti feladatokat is végrehajtanak, valamint megszervezik tevékenységüket, összehívásukat egy esetleges esemény, támadás esetére.

e.) Az államhatár határőrizeti jellegű lezárásának előkészítése. Felkészülés egy hirtelen bekövetkező menekülthullám feltartóztatására

A határőrizeti feladatok ellátása közben meg kell tervezni az államhatár lezárását is az esetleges menekülthullám feltartóztatására, személyek elfogására, a járőrrendszer támogatására. Ehhez szemrevételezés és menetvonalak, szolgálati helyek, gyülekezési körletek meghatározása szükséges.

Az elfogott személyek, csoportok további ügyét az igazgatóság rendezi. A zászlóalj az elsődleges ellenőrzést (pl. fegyverek) és a kijelölt helyre szállításukat hajthatja végre.

A váratlanul jelentkező események megoldására indokolt a pihenőkörletben lévő állományból 1-2 szakaszerejű ügyeletes alegységet (készenléti csoportot) kijelölni.

A gyakorlatok tapasztalatai alapján a határforgalmi kirendeltség környékének fokozott őrzése, a kirendeltség területén a rend fenntartásának segítése, illetve az átkelőhely konkrét katonai jellegű biztosítása lehet még a zászlóalj feladata. Ezen kérdéseket a kirendeltség vezetőjével közösen kell megszervezni és ahhoz állományt kell biztosítani.

3.2. A parancsnoki munka rendje a tevékenység megtervezése és megszervezése során

A zászlóaljparancsnok és törzse által követett parancsnoki munkarend és módszer lényegében nem tért el az eddigi gyakorlattól.

A belső tartalom összetettsége, a határőrizeti és harcászati jelleg egyidejű megjelenése azonban már mutatja a helyzet bonyolultságát.

A más viszonylatból átvezényelt parancsnokot és törzsét az országos operatív csoport vezetője fogadja és tart részükre határőrizeti tájékoztatót, valamint megszabja a feladatokat.

A kapott parancs tartalmazza a zászlóalj felelősségi körzet sávhatárait, az alárendeltségébe kerülő vadász századot és kirendeltségeket, az igazgatóság érdekében végrehajtandó fontosabb feladatokat.

Ezzel egyidőben a zászlóaljparancsnokság más vezetői — anyagi-technikai főnök, híradófőnök — szakterületükre vonatkozóan megkapják az előljáró biztosítási intézkedését.

A zászlóaljtörzs megerősíthető 1-2 törzstiszttel az igazgatóság állományából, akik a konkrét helyzet ismerete révén jelentős segítséget tudnak nyújtani.

A feladat tisztázása és a szükséges időszámvetés elvégzése után a zászlóaljparancsnok a törzs részére tájékoztatót tart. Ezen ismerteti a kialakult helyzetet, a kapott feladatokat és az elgondolását, majd előzetes intézkedéseket ad ki.

A munkarendben kiemelt fontosságúnak bizonyultak a terepszemrevételezések. Jelentőségüket növeli, ha a zászlóalj más viszonylatból érkezik és helyismerettel nem rendelkezik. A szemrevételezés során szakaszparancsnoki (esetleg később rajparancsnoki szintig) célszerű a harcrendi elemek helyét és a zárási terepszakaszokat pontosítani, az együttműködést a terepen megszervezni.

A pihenőkörlet berendezését, biztosítását a zászlóalj törzsfőnök és anyagi-technikai főnök közösen hajtják végre.

Az előjáró operatív csoport parancsnoka a gyakorlatokon meghallgatta, pontosította a zászlóaljparancsnok elhatározását, melyet térképen dolgoztak ki és szóban jelentettek.

Az elhatározás elfogadását követően írásban készül el a zászlóaljparancs, és azt jóváhagyásra felterjesztik.

A jóváhagyott parancs alapján dolgozzák ki a szükséges biztosítási terveket.

A zászlóalj tevékenysége folyamatos irányítására a települt vezetési ponton zászlóalj ügyeletes tisztí és híradó ügyeletes szolgálatot vezényelnek.

3.3. A tevékenység során készíthető okmányok

A zászlóalj felelősségi körzetében történő tevékenysége biztosítása és vezetése céljából a következő okmányokat célszerű kidolgozni, vezetni:

- a.) A zászlóaljparancsnok elhatározása
- b.) A zászlóaljparancsnok parancsa
- c.) A zászlóalj védőkörlet védelmi vázlata
- d.) A századok támpontvázlatai
- e.) Zászlóalj nyilvántartó térkép
- f.) Intézkedések és jelentések naplója
- g.) Harci napló
- h.) Elhelyezési vázlat
- i.) Biztosítási tervek, mint az anyagi-technikai, híradó, egészségügyi biztosítás terve

a.) A zászlóaljparancsnok elhatározása

Az elhatározást a gyakorlatokon térképen dolgozták ki és szóban jelentették. A felelősségi körzetről a zászlóaljtörzsek 1 : 50 000 méretarányú térképpel rendelkeztek. Az elhatározást, annak részletessége miatt (zászlóalj védőkörlet ábrázolása, járőrrendszer) részben 1 : 25 000 méretarányú térképen célszerű kidolgozni.

Az elhatározás lehetséges szerkezete:

1. "Számolok" ... részben a várható események mint határrendsértések, menekülők stb...
2. A nagybani elgondolás, a felelősségi körzet határai, a rendelkezésre álló erők és eszközök, azok csoportosítása és alkalmazási rendje. A pihenőkörlet, a védőkörlet és századtámpon-
tok elhelyezkedése. A járőrözési rendszer felépítése. A határőrizeti és határforgalmi kiren-
deltségek feladatai.
3. Az együttműködés rendje.
4. A tevékenység vezetése.

b.) A zászlóaljparancsnok parancsa

A parancsot írásban kell jóváhagyásra felterjeszteni.

Szerkezete lehet:

1. A várható határeseemények az elhatározás első pontjának megfelelően.
2. "Megparancsolom" szó után a zászlóalj felelősségi körzetének és fő feladatainak meghatá-
rozása. Az erők és eszközök csoportosítása. Zászlóalj védőkörlet, támpontok. A századok
feladatai.
3. Az alárendelt kirendeltségek feladatai.
4. A járőrözés rendszere.
5. A zászlóalj tevékenysége határeseemények bekövetkezése esetén, mint:
 - határsértők megjelenése,
 - tömegesen érkező menekültek,
 - fegyveres csoportok mozgása,
 - kiserejű ellenség támadása,
 - nagyobb erejű (szakasz, század) támadás bekövetkezése esetén.
6. A minden oldalú biztosítás rendje.
7. Jelentések rendje, készenlét ideje.

Konkréten a zászlóalj védőkörletben végrehajtott védelmi harcra külön parancsot kell kiadni az
Ált/211 szabályzat 80.pontja alapján.

c.) A zászlóalj védőkörlet védelmi vázolata

A vázlatot 1 : 25 000-es méretarányú térképre vagy nagy méretarányú vázlatra készítik. Ehhez ada-
tokat nyújt az Ált/211.szabályzat 5., 6.számú melléklete.
A zászlóalj védelmi vázlat tartalmát ismerteti a 82.pont és a 4.számú melléklet.

d.) A századok támpontvázlatai:

A századtámpont vázlatát az Ált/211.szabályzat 5., 6.számú melléklete tartalmazza.

e.) Zászlóalj nyilvántartó térkép

A zászlóaljknál a vezetési pontokon a helyzetről beérkező adatokat nyilvántartó térképen rögzítik.

A nyilvántartó térkép tartalmazza a túloldalról, a szomszédokról rendelkezésre álló adatokat, a zászlóalj helyzetét, tevékenységét, állapotát, a saját vezetési pontot, egyéb adatokat (rendőrség járőrözését, igazgatóság egyéb erőt stb.).

A térkép méretaránya 1 : 50 000.

f.) Intézkedések és jelentések naplója

Azokat az intézkedéseket, jelentéseket és egyéb fontos tájékoztatási adatokat, amelyeket híradástechnikai eszközökön vagy személyes érintkezés útján továbbítanak (kapnak), a törzsben rögzítik és a többi harci okmánnyal együtt megőrzik.

A kapott (kiadott) intézkedések, jelentések rögzítése az intézkedések és jelentések naplójában történik, amelyet minden, a törzs munkavégzése szempontjából lényeges munkahelyen folyamatosan vezetnek.

A jelentések és intézkedések naplója tartalmazza a kapott (kiadott) intézkedés, jelentés időpontját, a továbbítás módját, az intézkedés, jelentés küldőjét, illetve fogadóját, az intézkedés, jelentés tartalmát.

Az intézkedéseket, jelentéseket lehet eredeti vagy lerövidített formában rögzíteni. Az utóbbi esetben is biztosítani kell hitelességét és az alapvető tartalmi összetevők teljességét.

g.) Harci napló

A harci napló folyamatosan tükrözi a megszabott feladatok végrehajtásával, a tevékenységek lefolyásával és eredményeivel kapcsolatos adatokat. A napló tartalmazza a bekövetkezett eseményeket, azok megoldásának módját és a tapasztalatokat. A törzs kijelölt tisztje vezeti, a feladatok teljesítése után töltik ki.

h.) Elhelyezési vázlat

Tartalmazza az épületekben és a tábori körülmények közötti elhelyezés, őrzés-védelem és riasztás rendjét, a riasztási-értesítési jelek-jelzések táblázatát és a végrehajtandó tevékenység rendjét, az őrzés-védelemben bevont állományt és feladatukat.

Az elkészült vázlatot a vezetési ponton jól látható helyen függesztik ki és a benne foglalt rendszabályokat begyakoroltatják.

Elkészítésénél alkalmazható az Ált/211.szabályzat 11.számú melléklete, az Ált/208.szabályzat 35-47.pontjai.

i.) Biztosítási tervek, mint az anyagi-technikai, híradó, egészségügyi biztosítás terve

A zászlóalj tevékenysége biztosításához a helyzettől függően különféle terveket lehet (szükséges készíteni).

A híradás és rejtett vezetés kérdéseit ismerteti a "Tábori törzsszolgálat" (Ált/208) II.rész 48-55.pont. Az anyagi-technikai biztosítás feladatait a 209-222.pontok tartalmazzák.

3.4. A zászlóalj tevékenysége esemény esetén

A készenlét elérését követően a zászlóalj megkezdi a feladatok végrehajtását. Az állomány szolgálati megterhelése 10-12 óra a megerősített határőrizetnek megfelelően.

A törzs elkészíti az állomány szolgálati beosztását. A rajok a nap egyik felében járőrszolgálatot látnak el, a támpontokban, rajállásokban tartózkodnak, majd váltás után pihennek, illetve a szükséges kiképzésen vesznek részt, karbantartást, gazdasági munkát végeznek.

Az összefüggő figyelési rendszer biztosítja a túloldali terület és a légtér megbízható ellenőrzését. A legfontosabb irányban zászlóalj érdekű figyelőpontot lehet berendezni, ahol tiszt teljesít szolgálatot.

A pihenőkörletben ügyeletes alegység áll készenlétben a váratlanul jelentkező feladatok megoldására.

A rendőrséggel és a Magyar Honvédség ügyeletes alegységével (harccsoportjaival) megszervezték az együttműködést.

Ez az állapot, amennyiben a helyzet nem változik, több hétig is eltarthat. Fontos az események figyelemmel kísérése, az állomány megfelelő felkészítése, pihentetése. A zászlóalj parancsnoka folyamatosan, a szükséges mértékben, újabb intézkedéseket ad ki.

Határsértők elfogása, kisebb számban érkező menekültek esetén az eljárás a jelenlegi, napi rendszernek megfelelően történik.

Meginduló nagyobb menekülthullám esetén a zászlóaljparancsnok kérésre megerősíti a határforgalmi kirendeltséget, a járőrrendszert, és biztosítja a menekültek elszállítását az igazgatóság intézkedései szerint.

Amennyiben fegyveres személyek, kisebb csoportok lépik át az államhatárt, riadót rendel el. Megakadályozza bejutásukat az ország belsejébe. Ha megadják magukat az igazgatóság a személyeket, felszerelésüket átveszi. Amennyiben a megadásra vonatkozó felhívásnak (jelzésnek) nem engedelmesskednek, erő felmutatásával (harcjárműves szakasz), és lehetőleg fegyverhasználat nélkül kiszorítják őket az ország területéről.

Tévedésből vagy szándékosan magyar területre lépett és polgári objektumokat, a határőrség szolgálati személyeit megtámadó fegyvereseket, kisebb csoportokat a rendelkezésre álló eszközökkel az ország területéről harccal kiszorítják vagy megsemmisítik.

Kisebb erejű reguláris erők, néhány harcjármű, 80-100 fő támadása esetén a pihenőkörletben lévő erők riadót hajtanak végre, amint a figyelőrendszer észleli a veszélyt. Az állomány elfoglalja a támpontokat, összevonják a járőr csoportokat, értesítik a szomszédokat és az előljárót. A zászlóalj védelmi harcát a parancsnok figyelő harcálláspontjáról vezeti. Megakadályozza, hogy az ellenség a településekre vagy az ország mélységébe bejusson.

Az igazgatóság tartalék zászlóalja és a szomszédos zászlóaljak erői beérkezését követően a tevékenység irányítását átadja az előljáró operatív csoport vezetőjének.

Egy-egy súlyosabb provokációt követően nagy jelentősége lehet a helyszín biztosításának, amely megalapozza egy későbbi, esetleg nemzetközi kivizsgálás végrehajtását.

Befejezés

A határvadász zászlóaljok olyan alegységek melyek alkalmasak az egyik viszonylatból a másikba történő átcsoportosításra, határőr igazgatóságok rövid időn belüli megerősítésére, és ezzel az erőki-fejtés jelentős növelésére a veszélyeztetett irányokban. A zászlóaljok állománya bonyolult határőrizeti és részlegesen kisebb kiterjedésű harcászati feladatok végrehajtására alkalmas. A jegyzetben is vázolt feladat, és tevékenységrendszer határőrizeti szükséghelyzetben, a rendkívüli állapot kihirdetését megelőző időszakban jelentkezhet. Ekkor az államhatár mellett még a határőrség és rendőrség működése a meghatározó, a Magyar Honvédség erőit a harcászati ügyeletes alegységek képviselhetik, együttműködve a határőr igazgatóságokkal.

A feszült nemzetközi helyzet hosszabb ideig is eltarthat és alapvetően két irányba módosulhat.

Egyrészt diplomáciai úton fokozatosan rendeződhetnek a problémák. A feszültség csökkenhet, az erők alkalmazását lépcsőzetesen beszüntetik, és az élet visszatér a normális kerékvágásba.

A másik az ezzel ellentétes irány, mely a feszültség növekedésével a rendkívüli állapot kihirdetésén keresztül a háború kirobbanásáig tarthat, amennyiben a két ország között felmerült ellentéteket politikai úton nem sikerül rendezni. Ekkor sor kerülhet a határőrség részleges honvédségi alárendeltségbe helyezésére. Ez az időszak a határőr alegységek alkalmazásának egészen más jellegű problémáit veti fel.

A határvadász zászlóaljok felelősségi körzetben történő tevékenysége tulajdonképpen a határőrizeti szükséghelyzet feladatainak megoldása az új határőrségi szervezet segítségével. Az erők alkalmazásának egyik lehetséges változata.

IRODALOMJEGYZÉK

Határőrség országos parancsnokának 07/1993.számú parancsa

— a délszláv válság kiéleződése esetén végrehajtandó feladatokra.

Budapest, 1993.március 02-án

Határőrség országos parancsnokának 08/1993.számú parancsa

— a délszláv válság kiéleződése esetén a Duna-Tisza közén és a pécsi igazgatóság szárazföldi határszakaszán végrehajtandó feladatokra.

Budapest, 1993.március 08-án.

Határőrség rendészeti főigazgatójának 05/1993.számú intézkedése

a 08/1993.számú országos parancsnoki parancs 7.pontjában meghatározottak végrehajtására.

Budapest, 1993.március 23-án.

Határőrség országos parancsnokának 010/1993.számú parancsa

— a 07/1993.számú és a 08/1993.számú országos parancsnoki parancsban foglaltak kiegészítésére, végre hajtására.

Budapest, 1993.április 31-én.

Határőrség országos parancsnokának 012/1993.számú parancsa

— a rendészeti akciószázadok kiképzésére, készenlétére és a határőrizeti alkalmazására.

Budapest, 1993.április 27-én.

Ált/203. Segédlet a rövidítések és egyezményes jelek alkalmazásához.

A Honvédelmi Minisztérium kiadványa 1987.

Tábori törzsszolgálat II.rész Dandár-, ezred-, zászlóalj (osztály-) törzsek segédlet.

A Honvédelmi Minisztérium kiadványa 1989.

A gépesített lövész- (harckocsi-) zászlóalj védelmi harcának alapjai, előkészítése és végrehajtása.
Jegyzet az Alap- és Levelező Fakultás hallgatói számára.

ZMKA. 1990. Nyt.szám: 482/868.

A harci okmányok szerkesztésének és vezetésének kézikönyve

ZMKA. 1992. Nyt.szám: 734/189.

A határőrség feladatai, tevékenysége rendkívüli állapot idején. Ideiglenes jegyzet

ZMKA. 1993. Nyt.szám: 734/256.

Ált/211. A Magyar Honvédség szárazföldi haderőneveinek harcszabályzata II.rész. Zászlóalj, század.

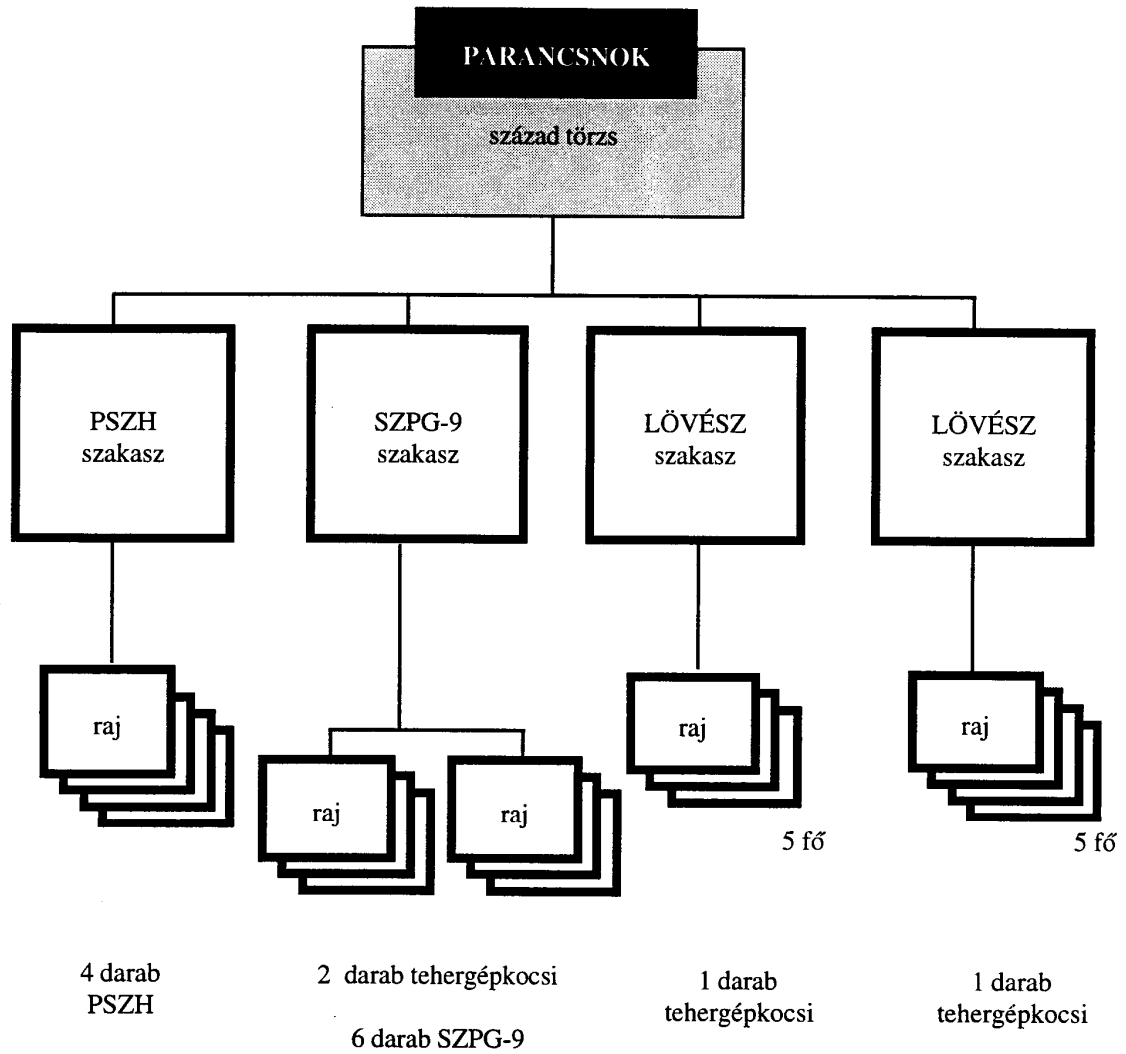
A Honvédelmi Minisztérium kiadványa 1993.

Ált/212. A Magyar Honvédség szárazföldi haderőneveinek harcszabályzata III.rész. Szakasz, raj, kezelőszemélyzet, honvéd.

A Honvédelmi Minisztérium kiadványa 1993.

Készült: 1 példányban
Sokszorosítva: 100 példány
Kapják: elosztó szerint
Nyt. szám: 2524

HATÁRVADÁSZ SZÁZAD

HATÁRVADÁSZ ZÁSZLÓALJ PARANCSNOKSÁG SZERVEZETE

ZÁSZLÓALJPARANCSNOK	1 fő
Írnok	1 fő

ZÁSZLÓALJ TÖRZS

Zászlóalj törzsfőnök	1 fő
Kiemelt főelőadó	1 fő
Főelőadó	2 fő
Segédelőadó	2 fő
Írnok	1 fő
Rajzoló	1 fő

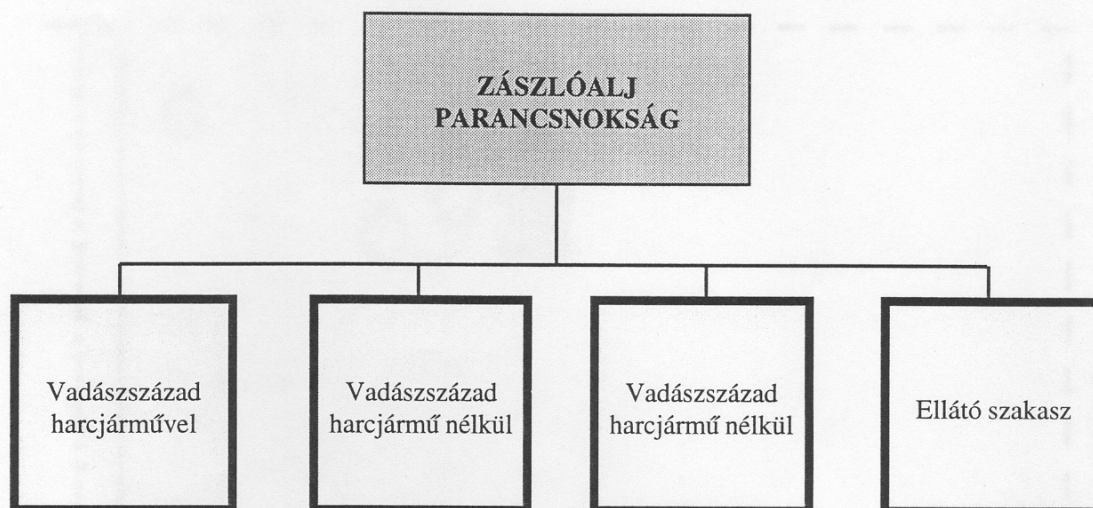
ZÁSZLÓALJ ANYAGI-TECHNIKAI FŐNÖKSÉG

zászlóalj anyagi-technikai főnök	1 fő
Ellátó (anyagi)	1 fő
Ellátó (technikai)	1 fő
Műmester (fegyver, vegyivédelmi)	1 fő
Műmester (gépjármű)	1 fő
Raktáros	1 fő
Anyagkönyvelő	1 fő
Írnok	1 fő
Gépkocsivezető	1 fő

EGÉSZSÉGÜGYI SZOGÁLAT

Orvos	1 fő
Egészségügyi felcser	1 fő
Egészségügyi őr	2 fő

HATÁRVADÁSZ ZÁSZLÓALJ SZERVEZETE

HATÁRVADÁSZ ZÁSZLÓALJ FELELŐSSÉGI KÖRZETBEN

